
Výhrady univerzit by vláda měla vzít vážně

Výhrady univerzit by vláda měla vzít vážně

PRAVO

28.3.2008, autor: Jiří Zlatuška

Odpor vysokých škol proti záměru ministerstva zdravotnictví převést fakultní nemocnice na tzv. univerzitní nemocnice jako akciové společnosti s majoritním zastoupením státu je pochopitelný a oprávněný.

Věcný záměr zákona je nepřímou novelou zákona o vysokých školách, jejíž příprava obchází ministerstvo školství. Na řadě míst ukazuje neznalost podmínek fungování VŠ. Neřeší např. souvislosti se zákazem veřejné podpory sféry mimo vzdělávání nebo výzkum či návaznost na fondové hospodaření VŠ či financování z veřejných zdrojů.

Finanční deficity nejsou v prostředí špičkové péče s náročným technickým vybavením kombinované s VŠ výukou žádnou českou výjimkou. Přitom se univerzity mají stát odpovědné za celky pracujícími s rozpočty, vůči kterým jsou rozpočty „mateřských“ univerzit jen malým přívěskem.

Není jasné, je-li financování VŠ vzdělávání v gesci ministerstva školství na jedné straně a financování lékařské péče zdravotními pojišťovnami na straně druhé reálně dosažitelný stav. V něm se univerzity mají efektivně podílet na řízení univerzitních nemocnic v podobě obchodních společností, resp. přebírat část odpovědnosti za jejich neztrátové hospodaření.

Rozhodovací pravomoc, kterou chce ministr nechat státu, je neúměrně vysoká vzhledem k dopadům na schopnost vlastního rozhodování univerzit, které by vlastnily pouze blokační podíl. VŠ získaly vysokou míru autonomie, která se osvědčila.

Návrh na zřízení univerzitních nemocnic, břemena uložená na vlastnická práva univerzit vůči nemocnicím i možné dopady na hospodaření univerzit jsou jednoznačně krokem zpět. To míru autonomie zpětně omezuje.

Lékařské fakulty disponují odborně i kvalifikačně podstatně lépe způsobilými pracovníky, než tomu může být u politických nominací nebo úředníků na ministerstvu zdravotnictví. Mají-li univerzitní nemocnice podléhat řídicí pravomoci vysoké školy, bude tato odborná pravomoc narušena potenciálně politickým vměšováním ministerstva do řízení. To je nadbytečné a škodlivé, navíc v přímém rozporu se zachováním akademických svobod. Obsazování pozic v představenstvech těchto ekonomických celků může být pro některé akademiky pokušením, které ukazuje na další problém. Pokud hlas proti záměru ministerstva zeslábně zrovna u těch představitelů lékařských fakult, kteří vzápětí usednou do představenstev těchto akciových společností, nebude to vizitkou jejich důvěryhodnosti.

Při evidentní netoleranci ministra zdravotnictví k polemickým názorům, jak ji demonstroval na prof. Klenerovi v Praze a prof. Janečkovi v Brně, si lze těžko představit, jak by věci fungovaly, pokud by tam zasedli odborníci, kteří se na věcné problémy upozorňovat nebáli.

Nesouhlas VŠ s koncepcí univerzitních nemocnic jako akciových společností není nesouhlasem politickým, ale věcným. Pokud by se ministerstvu podařilo koncept prosadit, výrazně tím zhorší fungování největších univerzit v zemi i podmínky pro vzdělávání lékařů.

Výhrady univerzit by vláda měla vzít vážně – nejde zde jen o to, jestli ministru zdravotnictví projdou jeho privatizační záměry, ale také o to, jak budou v budoucnu schopny kompetentně i ekonomicky fungovat naše nejvýznamnější vysoké školy.